

EU- ja kansainvälinen huume politiikka

Julkaistu 3.6.2015

Huumauserikollisuus on nykyään hyvin kansainvälistä ja useimmiten järjestäytyneiden rikollisryhmien hallinnoimaa rikollisuutta, joten viranomaisten välinen kansainvälinen yhteistyö on erityisen tärkeässä roolissa. Huumauserikollisuuden ja tarjonnan vähentämiseksi sekä niihin liittyvien riskien ja haittojen ehkäisemiseksi tehdäänkin paljon yhteistyötä niin EU:ssa kuin kansainvälisestikin. Tässä esitellään lyhyesti kansainvälisen tason päätoimijat ja Euroopan Unionin huume yhteistyö.

YK

Kansainvälinen huumauserikollisuuden valvonta perustuu YK:n kolmeen yleissopimukseen: huumauserikollisuus yleissopimus 1961, psykotrooppisia aineita koskeva yleissopimus 1971 sekä yleissopimus huumauserikollisuuden ja psykotrooppisten aineiden laiton kauppaa vastaan 1988.

YK:n huumauserikollisuustoimikunta CND (Commission on Narcotic Drugs) on YK:n Talous- ja sosiaalineuvoston (ECOSOC) alainen toimikunta. CND analysoi maailman huume tilannetta ja tekee esityksiä kansainvälisen huume kontrollijärjestelmän vahvistamiseksi. CND kokoontuu vuosittain Wienissä maaliskuussa. Toiminta perustuu resoluutioille (päätöslauselmaehdotuksille) ja päätöksille, jotka hyväksytään konsensusella. Konsensus-päätöksenteko on päätöksentekoprosessi, jossa ei ainoastaan tyydytä enemmistön haluamaan lopputulokseen, vaan pyritään myös ottamaan huomioon vähemmistöön jäävien vastustus ja sisällyttämään se lopputulokseen, luoden hyväksyttävimmän ja parhaan mahdollisen päätöksen. Toimikuntaa avustaa Wieniin sijoitettu YK:n huumeiden ja rikollisuuden vastainen toimisto (UN Office for Drugs and Crime, UNODC).

Maailman terveysjärjestön (WHO) suosituksesta CND asettaa huumauserikollisuuden ja psykotrooppisia aineita kansainvälisen kontrollin piiriin. Kansainvälisen huume valvontalautakunnan (INCB) suosituksesta kontrollin piiriin asetetaan huumeiden lähtöaineita. Nykymuotoisen huumauserikollisuuden kontrollin voidaan arvioida käynnistyneen kansainvälisen sopimusjärjestelmän laatimisen myötä noin 40 vuotta sitten. Yhdistyneiden Kansakuntien Single Convention on Narcotic Drugs vuodelta 1961 ja sen lisäpöytäkirjat rajoittavat huumauserikollisuuden valmistuksen ja kaupan ainoastaan lääkkeellisiin ja tieteellisiin tarkoituksiin. Huumauserikollisuutta pyritään ehkäisemään kansainvälisen yhteistyön avulla. Sopimukseen on liittynyt 178 maata.

EU

Euroopan unionin neuvosto on hyväksynyt [huumauserikollisuustategian](#) vuosille 2013–2020, jota toteutetaan toimenpideohjelman 2013–2016 mukaisesti. EU:n huumauserikollisuustategia korostaa tasapainoista lähestymistapaa sekä tieteelliseen näyttöön perustuvien keinojen käyttämistä.

Horisontaalinen huumauserikollisuustyöryhmä (HDG) on pääasiallinen päätöksentekofoorumi Komission ja jäsenmaiden yhteisten aloitteiden eteenpäin viemiseksi. HDG koordinoi EU:n huumauserikollisuustategiassa toimenpiteitä, EU:n yhteistyötä kansainvälisissä järjestöissä ja yhteistyötä kolmansien maiden kanssa. EU:lla on oma järjestelmänsä, jolla EU:ssa voidaan asettaa valvontaan uusia muuntohuumeita.

Euroopan unionin huume seurantakeskus (EMCDDA, European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction) kerää huumauserikollisuustategiassa päätöksenteon tueksi EU:n jäsenmaista vertailukelpoista ja luotettavaa tietoa huumauserikollisuuden käytöstä, haitoista sekä keinoista käytön ja niiden haittojen ehkäisemiseksi. EMCDDA julkaisee vuosittain raportin EU:n huumauserikollisuustilanteesta. EMCDDA:lla on kussakin jäsenmaassa sekä Norjassa, Turkissa ja Kroatiaassa kansallinen yhteyspiste. Yhdessä ne muodostavat Reitox-verkoston. Suomen yhteyspiste sijaitsee Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksella. EMCDDA kerää tietoa myös uusista muuntohuumeista. Uusien aineiden valvontaa varten kerätään tietoa varhaisen vaiheen varoitusjärjestelmän (Early Warning System, EWS) avulla.

Euroopan neuvosto

Euroopan neuvostossa huume asioita käsitellään hallitustenvälisessä Pompidou-ryhmässä. Pompidou-ryhmällä on pysyviä työryhmiä ja verkostoja. Lisäksi Pompidou-ryhmä järjestää aihealueittaisia teemakokouksia ja ylläpitää tutkimushankkeita. Aiheita ovat muun muassa lentokenttävalvonta, huumauserikollisuuden lähtöaineet, ehkäisevä työ, hoito,

vankilat ja päihteet työpaikoilla. Ryhmässä on mm. pyritty yhdenmukaistamaan huumeisiin liittyviä käsitteitä ja määritelmiä sekä hankkimaan yhteismitallista epidemiologista tietoa Euroopan huumetilanteesta.

Tarjonnan rajoittaminen

Huumausaineiden tarjonnan rajoittamisen alueella merkittäviä kansainvälisiä toimijoita ovat mm. [Interpol](#) , [Europol](#) , [Eurojust](#) ja [WCO](#) (Tullijärjestö). Kaikki keskittyvät rikosten ennaltaehkäisyyn ja torjuntaan liittyvien tietojen vaihtoon kansallisten keskusviranomaisten välillä ja näin saatujen tietojen strategiseen ja operatiiviseen analysointiin. Euroopan Unionin yhteinen rikostorjunta perustuu nykyään uhka-arvioiden perusteella poliittisella tasolla valittuihin rikospainopisteisiin, joihin myös huumausaineet kuuluvat. Kansainvälisellä tasolla tärkeä toimija on YK:n huumausaine- ja rikostoimisto UNODC.

Sanna Kailanto
THL

Jaakko Sonck
Poliisitarkastaja

link

Lähde verkko-osoite: <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/tietoiskut/paihteet-ja-yhteiskunta/eu-ja-kansainvalinen-huumepolitiikka>